

Vergaderjaar 2024–2025

29 240

Veiligheid op school

31 293

Primair Onderwijs

31 289

Voortgezet Onderwijs

Nr. 176

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 juli 2025

Een goede leeromgeving staat of valt met de veiligheid van de leerlingen en van het personeel. Scholen in het funderend onderwijs hebben daarom een zorgplicht voor de veiligheid op school.¹ Gelukkig voelt het grootste deel van de leerlingen en het personeel zich veilig.² Tegelijkertijd blijven pesten en ook andere vormen van onveiligheid hardnekkig en voelt niet iedereen zich veilig. Het kabinet maakt zich er hard voor dat iedereen op school vrij en veilig kan zijn. Een aanscherping van de zorgplicht is noodzakelijk om helderheid te bieden over de basisvoorwaarden om te werken aan de veiligheid op school. De kern daarbij is het creëren van een gezond pedagogisch klimaat, waarin het schoolpersoneel, de leerlingen en de ouders zich gezamenlijk inspannen om sociaal gedrag te bevorderen en ongewenst en grensoverschrijdend gedrag tegen te gaan.

In deze brief wordt u geïnformeerd over de aanscherping van de wettelijke kaders en de ondersteuning die voor scholen beschikbaar is om aan de slag te gaan met de veiligheid op school. Ook wordt u geïnformeerd over de uitvoering van een aantal moties en toezeggingen.

Aanscherping wettelijke kaders zorgplicht

Het kabinet zet met het Wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs in op beter zicht op onveiligheid voor scholen en de inspectie, goede ondersteuning voor slachtoffers als er wat is gebeurd, en een open en regelmatig gesprek over de veiligheid op school. Daarmee krijgen scholen helderheid vanuit welke basis zij aan de veiligheid op school moeten werken. Het wetsvoorstel en het nader rapport zijn op 27 juni jl. bij uw Kamer

¹ Artikel 4c WPO, artikel 6a WPO BES, artikel 5a WEC en artikel 3.40 WVO 2020.

² ResearchNed (2023). *Veilig op school. Landelijke Veiligheidsmonitor 2021–2022: veiligheidsbeleid en veiligheidsbeleving in het primair en voortgezet onderwijs*, bijlage bij Kamerstukken II 2022/23, 29 240, nr. 133, p. 8.

ingediend.³ Daarnaast werkt het kabinet aan een wetsvoorstel om continue VOG-screening in het funderend onderwijs mogelijk te maken. Op dit moment geldt er een VOG-verplichting bij indiensttreding van personeel op school. Door de invoering van continue screening wordt die VOG-verplichting aangescherpt. Daarmee zorgen we ervoor dat de VOG-screening in het funderend onderwijs op eenzelfde stevige manier wordt vormgegeven als in de kinderopvang en borgen we dat onderwijspersoneel dat een strafbaar feit begaat direct in beeld komt. In de uitwerking wordt uitvoering gegeven aan de motie Kisteman (VVD), die het kabinet oproept om in de verkenning naar continue VOG-screening ook het aanvullend onderwijs mee te nemen.⁴ De planning is om dit wetsvoorstel in 2026 in consultatie te brengen.

Goede ondersteuning

Naast de aanscherping van wettelijke kaders wordt ook ingezet op ondersteuning voor scholen. Voor een veilige schoolcultuur is het essentieel dat scholen niet pas na een incident in actie komen, maar structureel een positief pedagogisch klimaat creëren en de veiligheid op school bevorderen en borgen. Daarom ontvangt Stichting School & Veiligheid (hierna: SSV) een instellingssubsidie om scholen te ondersteunen.⁵ SSV helpt scholen om te werken aan een positief en veilig pedagogisch klimaat, onder andere met instrumenten om het veiligheidsbeleid goed op te zetten. Ook biedt SSV informatie en advies aan scholen over de preventie én aanpak van (specifieke vormen van) onveiligheid. Zo informeert de stichting scholen bijvoorbeeld over hoe zij seksueel grensoverschrijdend gedrag en criminaliteit kunnen voorkomen en aanpakken. Daarnaast heeft SSV een adviespunt waar scholen terecht kunnen voor individueel advies en een calamiteitenteam dat scholen ondersteuning biedt bij zeer ernstige incidenten. In 2025 en 2026 breidt SSV de ondersteuning voor scholen uit.⁶ Zo komen er e- en praktische handreikingen voor vertrouwenspersonen en veiligheidscoördinatoren met adviezen over de aanpak van crimineel of agressief gedrag en over het doen van aangifte. Hiermee biedt SSV scholen concrete en kennisgedreven handvatten waarmee scholen hun veiligheid kunnen versterken.⁷

Daarnaast is er voor 2025 € 1 miljoen beschikbaar gesteld aan gemeenten die deelnemen aan de aanpak wapens en jongeren waarmee zij hun inzet op de veiligheid binnen en buiten school kunnen versterken.⁸ In het voorjaar van 2025 heeft OCW, in samenwerking met de VNG, een bijeenkomst georganiseerd over de besteding van deze middelen. De betrokken gemeenten geven aan dat zij deze middelen onder andere gebruiken voor trainingen voor onderwijspersoneel, het vergroten van de inzet van jongerenwerk en het hernieuwen en herijken van samenwerkingsconvenanten en kernteams. In het najaar van 2025 vindt er een bijeenkomst plaats om geleerde lessen met elkaar en partners uit het onderwijsveld te delen.

³ *Kamerstukken II 2024/25, 36 777, nr. 1.*

⁴ *Kamerstukken II 2023/24, 36 479, nr. 11.*

⁵ Stichting School & Veiligheid biedt ondersteuning aan scholen in het po, vo en mbo.

⁶ Dit gebeurt in het kader van de implementatie van het Wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs en een verkenning van SSV naar de ondersteuningsbehoefte op het gebied van criminaliteit en geweld in het onderwijs.

⁷ Daarmee wordt uitvoering gegeven aan de motie Soepboer over bewezen effectieve maatregelen. Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 29 240, nr. 147.

⁸ *Kamerstukken II 2023/24, 29 240, nr. 157.*

Landelijke veiligheidsmonitor funderend onderwijs

De Landelijke Veiligheidsmonitor funderend onderwijs (hierna: LVM) geeft landelijk zicht op trends en ontwikkelingen op het gebied van veiligheid van leerlingen en medewerkers in het funderend onderwijs. Daarmee is dit de belangrijkste informatiebron voor beleids- en besluitvorming over sociale veiligheid in het funderend onderwijs. In de kamerbrief voortgang vrij en veilig onderwijs van december 2024 bent u geïnformeerd over de noodzaak van een wettelijke grondslag voor de LVM.⁹ Deze wettelijke grondslag voor de LVM wordt geregeld in het Wetsvoorstel borging gegevensverwerkingen funderend onderwijs. Naar verwachting zal de wet per 1 januari 2027 in werking treden. Dat zou betekenen dat de LVM weer kan worden uitgevoerd in het schooljaar 2027–2028. Met dit wetsvoorstel worden géén aanvullende eisen gesteld aan de *schoolmonitor* waarmee scholen jaarlijks de veiligheid van hun leerlingen in beeld brengen.

Bij dit wetsvoorstel is de privacy van de deelnemers aan de LVM cruciaal. Privacy is een grondrecht en een belangrijk aspect van sociale veiligheid. Het is bij de LVM, omwille van de sociale veiligheid, onvermijdelijk dat er gevoelige informatie wordt uitgevraagd. Welke informatie wordt uitgevraagd wordt zeer nauwkeurig gewogen en er is advies ingewonnen van onder ander de Autoriteit Persoonsgegevens. Om de privacy zo goed mogelijk te waarborgen, zijn in het wetsvoorstel noodzakelijke risicomiterende maatregelen opgenomen.

In de Kamerbrief voortgang vrij en veilig onderwijs van december 2024 is ook aangekondigd te verkennen hoe het zicht kan worden verbeterd op de veiligheid in het (voortgezet) speciaal onderwijs en op welke kwetsbare doelgroepen speciale aandacht verdienen in toekomstige edities van de LVM.¹⁰ Inmiddels zijn de eerste stappen in deze trajecten gezet en is de verwachting dat de uitkomsten begin 2026 met uw Kamer kunnen worden gedeeld.

Uitvoering moties en toezeggingen

Naar aanleiding van de motie van het lid Soepboer (NSC) over onderzoek naar geweldincidenten in relatie tot de ligging en omvang van de school, heb ik de inspectie gevraagd een analyse te maken.¹¹ Daaruit blijkt dat er in algemene zin geen aanwijzingen zijn voor substantiële verschillen tussen sociale veiligheid en de omvang of de spreiding van scholen over het land. Dat beeld wordt bevestigd door de cijfers van de LVM. De enige verschillen die er te zien zijn, zijn dat de veiligheidsbeleving van leerlingen afhankelijk van de stedelijkheid enigszins kan verschillen. Leerlingen in niet stedelijk gebied geven iets vaker aan zich «heel veilig» te voelen, terwijl leerlingen in weinig stedelijk gebied aangeven zich iets vaker «heel onveilig» te voelen. Deze cijfers verschillen echter niet veel van het gemiddelde en van de resultaten van de analyse van de inspectie. De cijfers geven daarom geen aanleiding tot nader beleid gericht op stedelijkheid.

In overeenstemming met de motie van het lid De Kort (VVD) is verkend hoe de kennis van scholen versterkt kan worden over de mogelijkheden die zij hebben om toezicht te houden op schoolkluisjes.¹² SSV biedt op haar website reeds concrete informatie en handvatten voor de controle op wapens, drugs en alcohol waaronder een checklist over kluisjescon-

⁹ Kamerstukken II 2023/24, 29 240, nr. 157.

¹⁰ Kamerstukken II 2023/24, 29 240, nr. 157.

¹¹ Kamerstukken II 2023/24, 29 240, nr. 146.

¹² Kamerstukken II 2023/24, 29 240, nr. 142.

troles.¹³ Deze informatie is verspreid in de nieuwsbrief van het Ministerie van OCW voor het funderend onderwijs. Ook de sectorraden zijn bekend met deze informatie.

Ook zijn ter uitvoering van een motie van het lid De Kort (VVD) de mogelijkheid en wenselijkheid verkend van een wettelijke meldplicht van scholen bij gemeenten voor leerlingen die ernstige overtredingen hebben begaan.¹⁴ Hiervoor is gesproken met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV), SSV, de PO-Raad en de VO-raad. Uit deze verkenning is gebleken dat de toegevoegde waarde van een meldplicht klein is. Het handelingsperspectief van de gemeente is namelijk zeer beperkt, terwijl de uitvoeringskosten erg hoog zouden zijn. Alle partijen wijzen daarnaast op het belang van goede samenwerking tussen de lokale partijen: school, politie, gemeente en jongerenwerk. Een meldplicht draagt volgens hen niet bij aan die goede samenwerking. Dat kan bijvoorbeeld wel met een integrale schoolveiligheidsaanpak zoals Veilig in en om School (VIOS). Daarin heeft een gemeente de regie en worden duidelijke afspraken gemaakt over hoe deze partijen in en om school samenwerken. Zo staat de school er niet alleen voor en kunnen signalen en fenomenen vroegtijdig en zorgvuldig gedeeld worden. Problemen rondom de schoolveiligheid worden zo tijdig en gezamenlijk aangepakt. Momenteel wordt met subsidie van het Ministerie van Justitie en Veiligheid onderzoek gedaan naar de werkzame elementen van de VIOS-methodiek. Ik heb SSV gevraagd hier lessen uit te trekken en haar ondersteuning over de samenwerking met lokale partners te intensiveren. Daarmee voer ik deze motie uit.

In aanvulling hierop is in lijn met de toezegging uit de Kamerbrief voortgang vrij en veilig onderwijs van 18 december 2024 ook een artikel van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid gedeeld over gegevensdeling tussen scholen en lokale partners voor het handelen bij ernstige incidenten.¹⁵ Ook zijn gesprekken gevoerd met de MBO Raad en het samenwerkingsverband Amsterdam-Diemen, die ieder een pilot uitvoeren op het gebied van gegevensdeling. De pilot van het samenwerkingsverband laat het belang zien van een coördinerende rol van de gemeente om tot afspraken te komen. De MBO Raad werkt aan een handreiking over gegevensdeling voor scholen in het mbo. De PO-Raad en de VO-raad onderzoeken op welke wijze deze handreiking geschikt kan worden gemaakt voor het primair onderwijs en voortgezet onderwijs. De handreiking zal in afstemming met de sectorraden en SSV verspreid worden onder scholen.

Tot slot

Alle leerlingen en personeel hebben recht op een veilige schoolomgeving. Het kabinet zet zich daar vol voor in. De komende jaren krijgt dit nader vorm in een stevige inzet op een positief pedagogisch klimaat, duidelijke wettelijke kaders en betrouwbare en kennisgedreven ondersteuning voor scholen om hun veiligheidsbeleid verder te versterken.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M.L.J. Paul

¹³ Stichting School & Veiligheid. *Controle op wapens, drugs en alcohol*. Laatst aangepast 14 juni 2024. Geraadpleegd op 08-03-2024 op: <https://www.schoolenveiligheid.nl/kennisbank/controle-op-wapens-drugs-en-alcohol/>

¹⁴ *Kamerstukken II 2023/24*, 29 240, nr. 141.

¹⁵ *Kamerstukken II 2023/24*, 29 240, nr. 157.